

Dil Eğitimi İle İlişkili Diğer Disiplinlerden Geçmiş Kavramlar

Handan ÇELİK¹

Dil, iletişim kurmanın temel aracıdır ve bireylerin etkili bir şekilde düşünerek kendini ifade etmesini sağlar. İyi bir dil eğitimi, öğrencilerin kendilerini açık ve etkili bir şekilde ifade etmelerine, başkalarını anlamalarına ve fikirlerini etkileyici bir şekilde iletmelerine yardımcı olur. Aynı zamanda akademik başarıyı olumlu yönde etkiler. Dil eğitiminin temel amacı öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dilbilgisi becerilerini geliştirmektir (Dolunay, 2010).

Dil eğitimi; dilin yapısının, işleyişinin ve kullanımının keşfedilmesini ve öğrenilmesini amaçlayan bir disiplindir ve insan hayatında önemli bir yere sahiptir. Bilimde disiplinler arası yaklaşımın ortaya çıkmasıyla birlikte bilginin bütünleşmesi ve farklı disiplinlerin birbirini beslemesi önem kazanmıştır. Bu yaklaşım, 21. yüzyıl eğitiminin gerektirdiği esneklik, kendi kendine öğrenme, geniş bir perspektiften düşünme, çarpıcı sorular sorma ve yaratıcı problem çözme becerilerini insan hakları eğitimiyle kazandırabileceği inancına dayanır (Martin, 1987: 418). Disiplinler arası yaklaşım eğitim açısından ele alındığında, öğretmenin her şeyi bilen bir figür olarak görülmesinden çok kaynak kişi olarak kabul edilmesi gerektiğinin savunulduğu görülür. Öğrenci merkezli bir öğrenmeyi hedefler ve öğrencilere nasıl düşüneceklerini, davranacaklarını ve öğreneceklerini öğretir. Bu yaklaşımı benimseyen öğretmenler, dersin işleyişiyle ilgili kararlar alırken alanda uzman olan kişilerin görüşlerinden yararlanarak dersi planlar, öğrencilere araç, gereç ve kaynak bulma becerilerini geliştirme konusunda rehber olurlar (Kepenekçi, 2000: 36). Dolayısıyla dil

¹ Arş. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, handancelik@mu.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0003-1125-5386

yanı sıra, gelişmiş teknolojilerin ve yapay zekânın kullanımıyla, Web 4.0 daha hızlı, verimli ve etkileşimli bir web deneyimi sunabilir (Ersöz, 2020). Ancak, Web 4.0'ın tam olarak nasıl bir yapıya sahip olacağı ve ne derecede etkin olacağı konusunda net bir değerlendirme yapmak için daha fazla ilerleme ve teknolojik gelişme gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akgün, E., & Yılmaz, F. G. K. (2022). Web 4.0 teknolojisinin gelişimi: Eğitsel bağlamda değerlendirilmesi. *International Conference on Distance Education and Innovative Education Technologies Proceedings Book*, s. 227.
- Akkaya, N., & Şengül, L. (2022). Metaverse ve dil eğitimi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 5(2), 314-326. <https://doi.org/10.52974/jena.1194504>
- Aktan, C. C., & Tutar, H. (2007). Bir sosyal sabit sermaye olarak kültür. *Pazarlama ve İletişim Kültürü Dergisi*, 6(20), 1-11.
- Aktaş, T. (2004). yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), s. 45-57. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61776/923497>
- Alabay, S. (2017). Sociolinguistics of English: A literature review. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, (Ek sayı 1), 35-39. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijhar/issue/59754/861616>
- Altıışıldört, G. (2013). Dil edinimi ve dil öğrenimi olgusuna beyin ve dil gelişimi açısından bir bakış. *Ege Eğitim Dergisi*, 14(2), 41-62. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eggeefd/issue/4901/67198>
- Anar, T. (2013). Türk edebiyatında edebiyat kanonu: Kanon, kanona girmek ve kanona müdahale. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (1), 40-78. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fsmia/issue/6473/85517>
- Andreetta, S., Cantagallo, A., & Marini, A. (2012). Narrative discourse in anomic aphasia. *Neuropsychologia*, 50(8), 1787-1793. <https://doi.org/10.1016/j.neuropsychologia.2012.04.003>
- Archibald, L. M., & Gathercole, S. E. (2006). Visuospatial immediate memory in specific language impairment. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 49(2), 265-277.
- Aydın A (2007). *Eğitim psikolojisi*, Pegem Akademi.
- Aydın, E. (1999). *İlköğretim son sınıf öğrencilerinin dil kullanımına sosyo-dilbilim açısından yaklaşım*. Tez No: 81298 [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ayhan, İ. (2007). Öğrenme. *Bilim Teknik*, Temmuz, 2-15.
- Balaman, A. R. (1981). Geleneksel yaşamda kültürlenme (toplumsallaşma) süreci. *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 169-176.
- Bozkurt, S. (2012). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde sınav kaygısı, matematik kaygısı, genel başarı ve matematik başarısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Tez No: 314728 [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Can, Ö., & Emre, E. E. (2022). Kurumsal envanter yönetim sistemi için ontoloji tabanlı yaklaşım. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (39), 97-102. <https://doi.org/10.31590/ejosat.1144867>
- Canbulat, T. & Küçükkaragöz, H. & Erdoğan, F. & Yeçiloğlu, A. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarında empatik eğilim düzeyi ve geleceğe dönük beklenti. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 651-665.
- Chung, P., & Patel, D. R. (2015). Dysgraphia. *International Journal of Child and Adolescent Health*, 8(1), 27.

- Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve davranışı (Psikolojinin temel kavramları)*. Remzi Kitapevi.
- Çifçili, V. (1999). *Öğrenme güçlüğü ve yazma bozuklukları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ders Ödevi.
- Dehaene, S. (2009). *Reading in the brain: The science and evolution of a human invention*. Penguin Books.
- Dehn, M. (2008). *Working memory and academic learning: Assessment and intervention*. Hoboken, NJ: John Wiley and Sons Inc.
- Demirel, Ö. , Erdem, E. , Koç, F. , Köksal, N. & Şendoğdu, M. (2002). Beyin temelli öğrenmenin yabancı dil öğretiminde yeri . *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(15), 123-136. <https://dergipark.org.tr/en/pub/maruaebd/issue/371/2541>
- Dolunay, S. K. (2010). Dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 275-284. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/156993>
- Eagly, A. H. & Chaiken, S. (1984). Cognitive theories of persuasion. *Advances in Experimental Social Psychology*, 17, 268- 359.
- Engin, İ. (2017). Süpürge zanaatçısı örneğinde iki kültürel süreç: kültürleme ve kültürlenme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 33(1-2).
- Ergenç, İ. (2008). Dilin beyindeki gerçekleşimi ve konuşma eylemi. *Kognitif Neurobilimler*, 169-185.
- Ergül, C., Çağla, Ö.Y., & Ergül, D. (2018). 5-10 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Geliştirilmiş Çalışma Belleği Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(2), 187-214. doi:10.17244/eku.427280
- Ersöz, B. (2020). Yeni nesil web paradigması-Web 4.0 . *Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi*, 1 (2) , 58-65. <https://dergipark.org.tr/en/pub/bibtcd/issue/57253/796030>
- Fadiga, L., Craighero, L., & D'Ausilio, A. (2009). Broca's area in language, action, and music. *Annals of the New York academy of sciences*, 1169 (1), 448-458. <https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2009.04582.x>
- Fiske, J. (2003). *İletişim çalışmalarına giriş* (Çev. S. İrvan). Bilim Sanat Yayınları.
- Gönenç, A. Y. (2004). İletişim teknolojilerinin medya üzerindeki etkileri. *Uluslararası İletişim Sempozyumu*.
- Gündoğdu, Ö., Çelik, H., & Şahin, S. (2022). Sekonder progresif multipl sklerozun tedavisinde olası biyomedikal çözüm önerileri. *Kocaeli Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 5(2), 32-40.
- Hamstra-Bletz, L., & Blöte, A. W. (1993). A longitudinal study on dysgraphic handwriting in primary school. *Journal of learning disabilities*, 26(10), 689-699. <https://doi.org/10.1177/00222194930260100>
- Heacen, H. (1973). Beyin ve konuşma. *Bilim ve Teknik Dergisi*, (64), 5-12.
- Herrick, J. A. (2020). *The history and theory of rhetoric: An introduction* (7. bs.) Routledge.
- Hickok, G., ve Poeppel, D. (2007). The cortical organization of speech processing. *Nature Reviews Neuroscience* (8).
- Holec, H. (1981). *Autonomy in foreign language learning*. Pergamon Press.
- İnal, E., & Arslanbaş, F. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretiminde iletişim odaklı web 2.0 araçları ve uygulama örnekleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (Özel Sayı), 228-249. <https://doi.org/10.35675/befdergi.850781>
- İşler, R. (2010). Feminist iktisadın geleneksel iktisada metodolojik açıdan getirdiği eleştiriler. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2(1), 115-122. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebd/issue/4855/66781>
- Jones, J. L. (2006). A closer look at bibliotherapy. *Young Adult Library Services*, Fall, 24-27.
- Kaman, S. (2016). Latife Tekin'in Buzdan Kılıçlar romanındaki sosyolekt algısı yoksulların dili. *Bartın Üniversitesi Uluslararası Edebiyat Ve Toplum Sempozyumu bildiriler kitabı 2*. Cilt s. 437-447. 28-30 Nisan.

- Kant, İ. (1998). *Kritik der reinen vernunft*. Felix Meinerverlag. https://www.ciando.com/img/books/extract/3787321128_lp.pdf
- Kapan, K., & Üncel, R. (2020). Gelişen web teknolojilerinin (web 1.0-web 2.0-web 3.0) Türkiye turizmüne etkisi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 276-289. <https://dergipark.org.tr/en/pub/saktad/issue/59328/756788>
- Karaman, F. (2018). Almanca öğretmen adaylarının empatik eğilim düzeyi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 52-57. <https://dergipark.org.tr/en/pub/buyasambid/issue/37495/356158>
- Kepenekçi, Y. (2000). Disiplinlerarası öğretimin yapılandırılmasında kullanılabilir bir model önerisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 35-44.
- Keskin, T. (2015). *Hafıza teknikleri*. Az Kitap.
- Kurdayoğlu, M. (2018). Kelime hazinesinin zihinsel boyutu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6.
- Martin, E. (1987). An overview of interdisciplinary studies. *Issues in Integrative Studies*, 5, 418.
- MEB. (2006). *İlköğretim 6-8. sınıf Türkçe öğretim programı*. Talim Terbiye Kurulu.
- Morgan, C. T. (1981). *Psikolojiye giriş ders kitabı*. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
- Özdemir, S. M. (2005). Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 297-316. <https://doi.org/10.34137/jilses.790840>
- Öztekin, A. (2018). *Yönetim bilimi* (6. bs.) Siyasal Kitabevi.
- Pearson, J. C., Nelson, P. E., Titsworth, S., & Harter, L. (2017). *Human communication* (p. 416). McGraw-Hill Education.
- Pozzo, R. (2005). La bibliofobia. *L'ERASMO*, 25(luglio-settembre 2005), 106-112.
- Rajendran, G., Alloway, T. P., & Archibald, L. (2009). Working memory in children with developmental disorders. *Journal of Learning Disabilities*, 42(4), 372-382.
- Razon, N. (1982). Okuma güçlükleri. *Eğitim ve Bilim*, 7(39). <http://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5721/2231>
- Richards, J. C., & Schmidt, R. W. (2013). *Longman dictionary of language teaching and applied linguistics*. Routledge.
- Sadoğlu, H. (2010). *Türkiyede ulusçuluk ve dil politikaları*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Saraç, E. H., & Duyan, V. (2021). *Psikodrama: Hayata büyüülü dokunuşlar*. Yeni İnsan Yay.
- Semerci, Ç. (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(40), 125-140.
- Schiffman, H. (1996). *Linguistic culture and language policy*. Routledge Publisher
- Solso, R. L., Maclin, M. K., ve Maclin, O. H. (2004). *Cognitive Psychology* (7. Bs). Pearson Allyn and Bacon.
- Soriano-Ferrer, M. ve Echegaray-Bengoia, J. A. (2014). A scale of knowledge and beliefs about developmental dyslexia: Scale development and validation. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 132, 203-208. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.04.299>
- Sur, E. (2021). Türkçe ders kitaplarında yer alan öyküleyici metinlerin eleştirel düşünme becerisi kazandırma bağlamında incelenmesi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 40(1), 403-422. <https://doi.org/10.7822/omuefd.816068>
- Şahbaz, N. K., & Çekici, Y. E. (2012). Disiplinler arası bir disiplin olarak Türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 7(3).

- Tanrıdağ, O. (1993). *Afazi*. GATA Basımevi
- TDK (2005). *Türkçe sözlük*. TDK Yayınları.
- Tercan, E., Ergin, H., & Amado, S. (2012). Okuma güçlüğü yaşayan çocuklarda çalışma belleğinin fonolojik depo açısından incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 27(69), 65-75.
- Terry, W. S. (2009). *Learning & memory: Basic principles, processes, and procedures (4th Ed.)*. Pearson Education.
- Turhan, M. (1997). *Kültür değişimleri*. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Uçgun, A. G. D. (2003). Türkçe öğretimi açısından özel öğrenme güçlüğü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 203.
- Uysal, B. (2019). Dil eğitiminin disiplinler arası kavramları. *Dil eğitiminin temel kavramları* içinde (Ed. Ülker Şen). Pegem akademi.
- Weinstein, B. (1980). Language planning in francophone Africa. *Language problems and language planning*, 4(1), s. 55-77. <https://doi.org/10.1075/lplp.4.1.04wei>
- Yaman, E. (2021). Bedenin sessiz dili. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 1-10. <https://dergipark.org.tr/en/pub/adea/issue/63328/875140>
- Yıldız, B. R. (2011). Kaygının Dikkat Süreçleri Üzerine Etkisinin Olaya İlişkin Potansiyeller İle Değerlendirilmesi. Tez No: 303273 [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.